

Notat til statsrevisorerne

om

revisionen af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond for 2003

I. Indledning

1. Med dette notat ønsker jeg at give statsrevisorerne en kort orientering om revisionen af de fællesnordiske aktiviteter for 2003 og Nordisk Råds kontrolkomité's behandling af de 3 beretninger om revisionen af Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond. Komitéens betænkninger med tilhørende beslutningsforslag blev afgivet til Nordisk Råds 56. session, der fandt sted i Stockholm den 1.-3. november 2004.

Efter Nordisk Råds plenarforsamlings behandling af kontrolkomitéens betænkninger mv. er regnskabs- og revisionsprocessen vedrørende 2003 afsluttet og årsregnskaberne godkendt.

I kap. II er givet et resumé af revisionen for 2003 og i kap. III, IV og V er omtalt henholdsvis Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond. Endelig har jeg i kap. VI anført mine afsluttende bemærkninger.

2. Revisionen har været tilrettelagt med henblik på at efterprøve, om årsregnskaberne er udarbejdet i overensstemmelse med økonomireglementerne mv. Det er påset, at årsregnskaberne er retvisende og giver de fornødne oplysninger til bedømmelse af sekre-

tariaternes forvaltning af budgetterne. Revisionen er udført efter de gældende regler i det internordiske revisionsreglement.

3. Det anvendte regnskabsprincip for årsregnskaberne er uændret i forhold til sidste år. Årsregnskaberne er således baseret på et modificeret bogføringsprincip (modified accrual accounting), hvilket bl.a. betyder, at årsregnskaberne vil tilnærme sig de omkostningsbaserede regnskaber, hvor indtægter og udgifter henføres til den periode, de vedrører.

Den anvendte regnskabspraksis, dvs. værdiansættelsesmetoder etc., er uændret i forhold til tidligere år.

II. Resumé

4. Nordisk Råd havde i 2003 et overskud på 0,5 mio. kr. Præsidiets besluttede på sit møde i september 2004 at anvende overskuddet dels til omkostninger for 2003, der er fremkommet fra delegationernes sekretariater i 2004, dels til ekstraordinære omkostninger ved Nordisk Råds temamøde i april 2004.

5. Nordisk Råd har gennem nogle år arbejdet på en administrativ håndbog. For at kunne optimere brugen af håndbogen og samtidig aktualisere den forelå håndbogen færdig i 2004 i elektronisk form og kunne findes på E-plattformen under Nordisk Råd efter endelig frigivelse. Håndbogen præsenteredes for landenes sekretariatsledere den 8. juni 2004.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at Nordisk Råd med den nye elektroniske håndbog har fået etableret et effektivt styringsredskab for de administrative aktiviteter samt mulighed for at give de nødvendige informationer til omverdenen.

6. Rigsrevisionen har konstateret, at implementeringen af nyt it-system inkl. nyt økonomisystem i Nordisk Ministerråd er forløbet tilfredsstillende som planlagt. Det nye it-system vil efter en testperiode blive taget i brug pr. 1. januar 2005.

Det er Rigsrevisionens vurdering, at implementeringen af det nye økonomisystem vil bidrage til optimere økonomistyringen i overensstemmelse med det nye regnskabsprincip.

7. Nordisk Ministerråd opfyldte i 2003 stort set budgettet og havde et overskud på 0,1 mio. kr. Overskuddet blev modregnet i indbetalingerne fra landene for 2. halvår 2004 i overensstemmelse med Ministerrådets økonomireglement.

8. I 2003 var i alt 31 fællesnordiske institutioner omfattet af Nordisk Ministerråds budget. De 5 institutioner i Danmark blev revideret af Rigsrevisionen, mens rigsrevisionerne eller private revisionsfirmaer i de øvrige nordiske lande reviderede de resterende institutioner. 29 af institutionerne fik en revisionspåtegning uden forbehold og supplerende oplysninger, mens der for 2 af institutionerne blev afgivet revisionspåtegning med supplerende oplysninger dels om det nye regnskabsprincip, dels om revisionens omfang.

9. Nordisk Kulturfond, det primært administrerer budgetmidler fra Nordisk Ministerråd, opnåede i 2003 et overskud på 1,2 mio. kr.

10. På baggrund af den gennemførte revision er det min opfattelse, at årsregnskaberne for Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond giver et retvisende billede af institutionernes resultat for 2003 og finansielle stilling den 31. december 2003. Kontrolkomitéens gennemgang og behandling af årsregnskaberne og revisionens beretninger bekræftede denne opfattelse, og kontrolkomitéen indstillede til Nordisk Råds plenarforsamling, at regnskaberne og beretningerne blev taget til efterretning. Dette skete som nævnt ved Nordisk Råds 56. session den 1.-3. november 2004.

Revisionen af Nordisk Råd

11. Nordisk Råds indtægter var i 2003 32,5 mio. kr. og var stort set uændrede i forhold til 2002. Indtægterne bestod af bidrag fra delegationerne (30,0 mio. kr.), intern afgift af løn og renteindtægter.

Udgifterne var på 32,0 mio. kr., hvilket var 0,5 mio. kr. mindre end i 2002. Udgifterne omfattede præsidiets almene virksomhed, rådsorganernes virksomhed, sekretariatets administration, partistøtte, sessioner og konferencer samt informationsarbejde.

Det samlede resultat for 2003 var på 0,5 mio. kr., hvilket var 0,5 mio. kr. mere end i 2002.

12. Egenkapitalen inkl. resterende hensættelser af tidligere års overskud for anvendelse til jubilæumssessionen og specifikke formål udgjorde 0,8 mio. kr., hvoraf årets resultat for 2003 udgjorde 0,5 mio. kr.

I henhold til § 7 i Nordisk Råds økonomireglement skal et eventuelt overskud som hovedregel tilbagebetales til medlemslandene. Præsidiets kan dog beslutte, at beløb fra et eventuelt overskud overføres til det følgende budgetår og længst til det derpå følgende budgetår til et eller flere specifikke formål. Præsidiets har tidligere dispenseret fra økonomireglementet, idet det blev besluttet at overføre overskud fra perioden 1998-2002 til dels jubilæumssessionen i 2002, dels specifikke formål.

Nordisk Råds sekretariat oplyste, at der fortsat resterede omkostninger vedrørende jubilæumssessionen, hvor fakturaer først er fremkommet i 2004 til Nordisk Råd. Rigsrevisionen fandt det meget uheldigt, at der i 2004 fortsat kan restere udeståender i forbindelse med sessionen i 2002.

13. Rigsrevisionen erfarede, at delegationernes sekretariater i et vist omfang først langt inde i det nye regnskabsår indsendte anmodninger om omkostningsrefusion for det foregående år.

14. Efter implementering af det nye regnskabsprincip skal der efter Rigsrevisionens vurdering ikke foretages hensættelser i årsregnskabet til fremtidige specifikke formål.

Efter drøftelse med Nordisk Råds sekretariat anbefalede Rigsrevisionen, at eventuelle overskud bliver optaget under egenkapitalen til præsidiets disposition, og at præsidiet tog stilling til, at en del af årets overskud skulle anvendes til de sene refusionsanmodninger fra delegationernes sekretariater.

Efter Rigsrevisionens vurdering har præsidiet fulgt disse anbefalinger, idet præsidiet på sit møde den 22. september 2004 har taget regnskabet til efterretning. Samtidig vedtog Præsidiets, at overskuddet for 2003 skulle anvendes til dels omkostninger for 2003, der er fremkommet fra delegationernes sekretariater i 2004, dels til ekstraordinære omkostninger ved Nordisk Råds temamøde i april 2004.

15. Rigsrevisionen havde tidligere henstillet, at Nordisk Råd fastlagde procedurer for planlægning, gennemførelse og opfølgning af sessioner, temakonferencer og andre rådsaktiviteter, herunder budgetlægning, økonomistyring og regnskabsaflæggelse.

I den forbindelse har en administrative håndbog været under udarbejdelse gennem nogle år, hvor Nordisk Råds sekretariat selv har stået for udarbejdelsen. For at kunne optimere brugen af håndbogen og samtidig aktualisere den foreligger håndbogen nu i elektronisk form og vil kunne findes på E-plattformen under Nordisk Råd efter endelig frigivelse. Håndbogen præsenteredes for landenes sekretariatsledere den 8. juni 2004.

Rigsrevisionen finder, at den elektroniske håndbog imødekommer vore henstillinger og opfylder det behov, Nordisk Råds medarbejdere har i relation til en effektivt styring af de administrative aktiviteter, samt giver de nødvendige informationer til omverdenen.

16. Det er min opfattelse, at årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Råds resultat for 2003 og finansielle stilling den 31. december 2003.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold og supplerende bemærkninger.

17. I kontrolkomitéens betænkning af 21. september 2004 over Rigsrevisionens beretning mv. fremkom komitéen bl.a. med nedenstående kommentarer:

Kontrolkomitéen konstaterede, at overskuddet for 2003 var 0,5 mio. kr., og at præsidiet endnu ikke havde truffet beslutning om disponeringen af årets overskud.

Kontrolkomitéen var ligesom Rigsrevisionen af den opfattelse, at Nordisk Råds årsregnskab var aflagt efter gældende regler og gav et retvisende billede af Nordisk Råds resultat for 2003 og finansielle stilling den 31. december 2003. Komitéen foreslog, at årsregnskabet og revisionsberetningen for Nordisk Råd for året 2003 blev taget til efterretning.

Årsregnskabet og revisionsberetningen blev godkendt på Nordisk Råds session i november 2004.

III. Revisionen af Nordisk Ministerråd

18. Nordisk Ministerråds sekretariat besluttede primo 2003 at anskaffe et nyt økonomisystem. Efterfølgende blev Navision Axapta valgt blandt flere mulige systemer.

Tilpasnings- og implementeringsfasen af det nye økonomisystem påbegyndtes i 2003. I 2004 er der foretaget testkørsler på systemet, så det kan tages i brug pr. 1. januar 2005.

Rigsrevisionen er orienteret om, at implementeringen, herunder arbejdet med at tilrette systemet til anvendelse for Nordisk Ministerråds sekretariat samt uddannelse, forløber planmæssigt. Det er vor vurdering, at implementeringsfasen er forløbet tilfredsstillende, og at ibrugtagningstidspunktet kan overholdes. Det er samtidig vor vurdering, at Nordisk Ministerråd fremover vil råde over et tidssvarende økonomisystem, der dels lever op til anvendelsen af det nye regnskabsprincip, dels kan give grundlag for en effektiv økonomistyring.

19. Nordisk Ministerråds indtægter bestod af bidrag fra de nordiske lande, intern afgift af løn, renteindtægter og andre indtægter. De samlede indtægter på 811,5 mio. kr. i 2003 mod 791,0 mio. kr. i 2002. Af de samlede indtægter udgjorde bidrag fra de nordiske lande i alt 795,8 mio. kr. Beløbet blev fastsat af samarbejdsministrene på mødet den 30. oktober 2002.

De samlede udgifter udgjorde 811,4 mio. kr., hvilket var en stigning i forhold til 2002 på 24,1 mio. kr. Udgifterne var bevilgede og udbetalte projektmidler med netto 811,3 mio. kr. samt renteudgifter og afskrivninger med i alt 0,1 mio. kr.

Nordisk Ministerråds interne omkostninger afholdtes gennem drifts-/projektbevillinger til de selvstændige resultatenheder: sekretariatet, publikationsafdeling og informationsafdeling.

Regnskabet viste et overskud for 2003 på 0,1 mio. kr. mod 3,7 mio. kr. i 2002.

20. Samarbejdsministrene besluttede på deres møde den 14. juni 2000 at reducere ministerrådets likvide midler med 10,0 mio. kr. i hvert af årene 2001, 2002 og 2003. Rigsrevisionen har konstateret, at reduktionen også er sket i 2003.

21. Egenkapitalen udgjorde 0,1 mio. kr., svarende til årets resultat for 2003. Samarbejdsministrene har godkendt regnskabet. I overensstemmelse med Ministerrådets økonomireglement blev overskuddet tilbagebetalt landene i 2004 ved modregning i indbetalingerne for 2. halvår 2004.

I forbindelse med tilbagebetalingen af overskuddet for 2002, hvilket skete i 2003, blev der fejlagtigt tilbagebetalt 2,8 mio. kr. for meget. Rigsrevisionen har konstateret, at beløbet er blevet opkrævet i 2004.

22. Rigsrevisionen har tidligere anbefalet Nordisk Ministerråd, at der bør etableres en afstemningsprocedure for mellemværender med personalesager samt for afstemninger mellem lønbogholderi og finansbogholderi. Vor anbefaling var ikke blevet fulgt ved udgangen af 2003 bl.a. på grund af uheldigt sammenfald ved udskiftning af personale, men vi er fra Nordisk Ministerråds sekretariat blevet orienteret om, at afstemningsproceduren vil blive mulig at effektuere i forbindelse med implementeringen af det nye økonomisystem.

23. Vi har også tidligere anbefalet, at der fastlægges procedure, der tilsikrer en korrekt periodisering af omkostninger i forbindelse med årsafslutningen, og at der skelnes mellem periodeafgrænsningsposter og skyldige omkostninger.

Vi konstaterede i 2003, at der i flere tilfælde fortsat ikke var foretaget den fornødne periodisering af omkostningerne og anbefalede igen, at der i forbindelse med regnskabsaflæggelsen var fokus på periodiseringsproblematikken.

24. Projekter, støtteordninger o.l., som administreres af statslige institutioner mv., revideres som hovedregel stikprøvevis af de enkelte landes rigsrevisioner som led i revisionen af pågældende institutions/forvaltningsorgans regnskab. Andre projekter og støtteordninger mv. revideres af private revisorer. Rigsrevisionen har i 2003 stikprøvevist revideret de projekter, der administreredes af sekretariatet.

Rigsrevisionen har ved revisionen af projekter, støtteordninger mv. konstateret, at udbetalinger sker på et korrekt grundlag, og at der er en tilfredsstillende administrativ styring.

25. I 2003 var i alt 31 fællesnordiske institutioner omfattet af Nordisk Ministerråds budget, hvoraf de 5 institutioner i Danmark blev revideret af Rigsrevisionen, mens resten blev revideret af de øvrige nordiske landes rigsrevisioner eller private revisionsfirmaer. Vi har derfra modtaget revisionsberetninger mv. om den gennemførte revision vedrørende 2003. Ligeledes har vi modtaget sammendrag, der indeholdt såvel generelle bemærkninger som mere specifikke bemærkninger om enkelte institutioner.

29 af institutionerne fik revisionspåtegninger uden forbehold og supplerende oplysninger. For én af institutionerne blev der afgivet revisionspåtegning med supplerende oplysninger om det nye regnskabsprincip, og for én institution blev der afgivet

revisionspåtegning med supplerende oplysning om, at budget mv. ikke var omfattet af revisionen.

26. Nordisk Ministerråds sekretariat udsendte i 2003 en vejledning til institutionerne om fortolkninger om det nye regnskabsprincip og om opstilling af det interne regnskab og det eksterne årsregnskab. Rigsrevisionen har været enig med Nordisk Ministerråds sekretariat i fortolkningen af det nye regnskabsprincip.

Generelt har det nye regnskabsprincip fortsat givet anledning til enkelte fortolknings spørgsmål ved institutionerne, men vi konstaterede, at den udsendte instruks havde været anvendelig for institutionerne.

27. Rigsrevisionen har i 2003 aflagt revisionsbesøg ved informationskontorerne i Riga og Vilnius. Vi konstaterede, at der ved begge informationskontorer var sket en forbedring af økonomiforvaltningen i forhold til det foregående besøg i 2001, og at man i vid udstrækning havde fået implementeret det nye regnskabsprincip.

Revisionsbesøget gav anledning til at rejse få principielle spørgsmål omkring økonomistyringen og de anvendte økonomisystemer. Informationskontorerne har efterfølgende fået løst disse forhold med bistand fra Nordisk Ministerråds sekretariat.

Vort besøg resulterede endvidere i enkelte anbefalinger omkring forretningsgange og interne kontroller i informationskontorernes økonomifunktioner. Vi vil følge op på disse forhold ved vort næste revisionsbesøg ved informationskontorerne.

28. Det er min opfattelse, at årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Ministerråds resultat for 2003 og finansielle stilling den 31. december 2003.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold og supplerende bemærkninger.

29. I betænkning af 21. september 2004 konstaterede kontrolkomitéen bl.a., at Rigsrevisionen gennem de seneste år har haft yderst få bemærkninger til Nordisk Ministerråds årsregnskab og virksomhed.

Kontrolkomitéen kunne med udgangspunkt i beretningen konstatere, at de tidligere rejste spørgsmål for informationskontorerne i Skt. Petersborg og Tallinn var løst. Rigsrevisionens bemærkninger til informationskontorerne i Riga og Vilnius vidner om,

at Nordisk Ministerråds sekretariat bør have speciel opmærksomhed på økonomifunktionen ved informationskontorerne.

Sluttelig foreslog kontrolkomitéen, at Nordisk Råd tog årsregnskabet og revisionsberetningen om Nordisk Ministerråds virksomhed 2003 til efterretning.

Årsregnskabet og revisionsberetningen blev godkendt på Nordisk Råds session i november 2004.

IV. Revisionen af Nordisk Kulturfond

30. Nordisk Kulturfonds årsregnskab for 2003 viste faktiske indtægter på 36,7 mio. kr. mod 34,6 mio. kr. i 2002 og faktiske udgifter på 35,5 mio. kr. inkl. bevilgede projektmidler mod 35,6 mio. kr. i 2002.

Fondens resultat for 2003 blev et overskud på 1,2 mio. kr. mod et underskud på 1,0 mio. kr. i 2002.

31. Indtægterne bestod primært af bevilgede budgetmidler fra Nordisk Ministerråd på i alt 29,1 mio. kr. Derudover havde fonden til disposition en tilbageførsel af ikke-anvendte midler på 2,1 mio. kr. samt renteindtægter på 0,8 mio. kr.

Fonden bevilgede i 2003 26,4 mio. kr. til eksterne projekter og 4,0 mio. kr. til interne projekter, der bl.a. omfattede fondens temaområder samt implementering af det nye datasystem til projektstyring. Administrationsudgifterne udgjorde 5,2 mio. kr.

32. Revisorerne konstaterede, at Nordisk Kulturfond stadig fortsatte bestræbelserne på at en nøje opfølgning af projekter. Der var således et fortsat fald i ældre uafsluttede sager, der pr. 31. december 2003 udgjorde i alt 8 mod 16 pr. 31. december 2002. Revisorerne har anbefalet, at de resterende 8 ældre sager bliver afsluttet i 2004.

Fra 2003 blev der indført 6 ansøgningsrunder mod tidligere kun 2 for ansøgninger om projektmidler på indtil 0,1 mio. kr. Nordisk Kulturfonds bestyrelse besluttede på sit møde i november 2003, at alle ansøgninger – som en forsøgsordning – også skal vurderes af sagkyndige eksterne eksperter. Forsøgsordningen skal starte fra 2004 og vil blive evalueret i sommeren 2005.

33. I løbet af 2001 blev der udarbejdet ændringer til overenskomsten for Nordisk Kulturfond. Ændringerne er indarbejdet i en ny overenskomst, der blev underskrevet

af kulturministrene den 5. april 2002. Den nye overenskomst blev endeligt vedtaget den 16. marts 2004 efter ratificering i de nordiske lande. Ikraftstrædelsestidspunktet er 5. marts 2004.

Selv om den nye overenskomst formelt ikke er trådt i kraft med virkning for 2003, har Nordisk Kulturfond i lighed med sidste år indgået en formel samarbejdsaftale med Nordisk Ministerråds sekretariat om administrationsydelser fra Nordisk Ministerråds sekretariat.

34. Nordisk Kulturfond har hidtil været omfattet af retsstillingsaftalen gældende for Nordisk Råds sekretariat og Nordisk Ministerråds sekretariat, men som en integreret del af Nordisk Ministerråds sekretariat. I forbindelse med ændringerne til overenskomsten for Nordisk Kulturfond, hvorved fonden bliver et selvstændigt retssubjekt, er der foreslået ændringer i retsstillingsaftalen. Derved skulle Nordisk Kulturfond få opretholdt sin status i relation til retsstillingsaftalen.

Samarbejdsministrene godkendte ved et møde den 16. december 2002 forslaget til ændringer af den nordiske retsstillingsaftale. Vi har fra fonden modtaget information om, at den ændrede retsstillingsaftale er underskrevet af de nordiske regeringer den 29. oktober 2004. Den endelige ratificering mangler fortsat, for at den ændrede retsstillingsaftale kan træde i kraft.

35. Bestyrelsen er med virkning fra 2003 udvidet til 13 medlemmer. Kulturministrene underskrev på et møde den 31. oktober 2001 et forslag om ændring af fondens overenskomst, så de selvstyrende områder, Færøerne, Grønland og Åland, hver får et bestyrelsesmedlem mod tidligere kun at være repræsenteret gennem ét fælles bestyrelsesmedlem. Ændringen trådte i kraft den 22. januar 2003.

36. Det er revisorerens opfattelse, at årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med gældende regler, herunder de af Nordisk Ministerråd udarbejdede forskrifter, og at årsregnskabet giver et retvisende billede af Nordisk Kulturfonds resultat for 2003 og finansielle stilling den 31. december 2003.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold og supplerende oplysninger.

37. I kontrolkomitéens betænkning af 21. september 2004 fremgik det bl.a., at Nordisk Kulturfond på grundlag af Nordisk Råds og revisorernes tidligere anmærkninger på tilfredsstillende måde har forsøgt at afslutte ældre projektsager.

Kontrolkomitéen har desuden anset, at behandlingstiden for en ratificering af den nye retsstillingsaftale i de nordiske lande bør kunne ske hurtigere.

Kontrolkomitéen kunne på baggrund af revisorernes beretning konstatere, at fonden efter mange år med uløste administrative problemer nu har en god kontrol i sin organisation.

Med baggrund i ovenstående anbefalede kontrolkomitéen, at Nordisk Råd godkendte Nordisk Kulturfonds årsregnskab for 2003, bevilgede fondens bestyrelse ansvarsfrihed for 2003 og tog virksomheds- og revisionsberetningen for 2003 til efterretning.

Desuden foreslog kontrolkomitéen, at Nordisk Råd anbefaler de nordiske landes regeringer at ratificere den nye retsstillingsaftale.

Årsregnskabet og revisionsberetningen blev godkendt på Nordisk Råds session i november 2004.

V. Afsluttende bemærkninger

38. Jeg har konstateret, at der på væsentlige områder fortsat iværksættes initiativer til at forbedre økonomiforvaltningen af de fællesnordiske aktiviteter. Samtidig kan jeg konstatere, at implementeringen af det nye regnskabsprincip er sket på en tilfredsstillende måde, og at regnskabsaflæggelsen på alle 3 områder har været tilfredsstillende.

For yderligere at styrke de administrative rutiner i økonomiforvaltningen og for at kunne foretage en bedre økonomistyring bliver der fra 1. januar 2005 anvendt et nyt økonomisystem, hvilket jeg finder tilfredsstillende.

Det er min opfattelse, at årsregnskaberne på de 3 områder giver et retvisende billede af institutionernes resultater for 2003.

39. Jeg vedlægger til statsrevisorernes orientering revisionsberetningerne for 2003 vedrørende Nordisk Råd, Nordisk Ministerråd og Nordisk Kulturfond. Endvidere vedlægger jeg kopi af kontrolkomitéens 3 betænkninger vedrørende beretningerne mv.

Kirsten Leth-Nissen

fg.